

Eräistä ajankohtaisista hankkeista sosiaali- ja terveysministeriössä

Saariselkä 13.9.2007

**Apulaisosastopäällikkö Marja-Liisa Partanen,
Sosiaali- ja terveysministeriö**

I Hallitusohjelma

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen
hallitusohjelman
painotukset sosiaali- ja terveysministeriön
vastuualueella

Hallinnon ja rakenteiden uudistaminen

- Aluehallintoa uudistetaan ja kansanvaltaistetaan.
- Uudistetaan valtion aluehallintoa kokoamalla lupa-, valvonta- ja oikeusturvatehtäviä yhteen.

Hallinnon ja rakenteiden uudistaminen, jatkuu

- Keskushallintoa uudistetaan mm. siirtämällä ministeriöistä siirrettävissä olevia toimeenpanotehtäviä ja muut kuin valtakunnalliset kehittämistehtävät alue- ja paikallishallinnolle sekä huolehtimalla ministeriöiden toimialajakojen ajanmukaisuudesta.
- Hallinnonalakohtaiset valtiosuudet yhdistetään puitelain edellyttämin poikkeuksin.
- Hallitus lisää tutkimus- ja kehitysrahoitusta erityisesti palvelusektorilla. Tavoitteena on palvelualan tuottavuuskehityksen parantaminen.

Ohjelmat: Terveyden edistämisen politiikkaohjelma

- **STM koordinoivana ministeriönä**
- Poliitiikkaohjelman tavoitteina ovat väestön terveydentilan parantuminen ja terveyserojen kaventuminen.
- Ohjelmassa on kiinnitettävä huomiota mm. terveyden edistämisen rakenteiden ja niitä turvaavan lainsäädännön kehittämiseen, lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, työikäisten työ- ja toimintakykyyn sekä työhyvinvointiin, ikääntyvien terveyden ja toimintakyvyn edistämiseen, terveyden edistämisen ja ehkäisevän työn vastuiden jakoon ja resurssointiin ...
- Ohjelmajohtaja: Maija Perho

Ohjelmat: Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin- politiikkaohjelma (OPM)

- Ohjelman tavoitteena on ehkäistä sekä vähentää pahoinvointia ja syrjäytymistä... Terveydelle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille luodaan pohja jo lapsuus- ja nuoruusiässä.
- Ohjelmassa on kiinnitettävä erityistä huomiota mm.
 - lasten ja nuorten syrjäytymisuhkien ja pahoinvoinnin varhaiseen tunnistamiseen ja tukeen
 - lasten ja nuorten huostaanottojen tarpeen vähentämiseen
 - lasten ja nuorten terveyserojen kaventamiseen sekä terveiden elintapojen ja mielenterveyden edistämiseen
- Ohjelmajohtaja: Georg Wrede

Palveluinnovaatiohanke

- Toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluinnovaatiohanke, joka kohdistuu mm. kansalaisten omatoimisuuden, osallistumisen ja toimintaedellytysten parantamiseen, työnjaon kehittämiseen, toiminnan ja palvelujen vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden parantamiseen sekä palvelujen monipuolisuuden lisäämiseen
- Ohjelmapäällikkö: Juha Teperi

Muuta

- Laki terveydenhuollosta – yhdistetään kansanterveyslaki ja erikoissairaanhoitolaki
- Kunta- ja palvelurakennemuutos
- Perusterveydenhuollon asemaa vahvistetaan.
Palvelurakennemuutoksen toteuttamiseksi kehitetään erityisesti perusterveydenhuoltoa ja sosiaalityötä, ensihoitoa sekä mielenterveys- ja päihdetyötä
- Terveydenhuollon hoitotakuun toimivuus ja hoitoon pääsyn seuranta
- Asiakasmaksujen tarkistukset – maksukattojärjestelmä – kunnallisen palvelusetelin käyttöalaa laajennetaan
- Mielenterveysongelmien tunnistaminen – palvelut ja osaamisen vahvistaminen

Muuta, jatkuu

- Työvoimatarpeiden valtakunnallinen ja alueellinen ennakointi
- Kehitetään palveluohjausta.
- Jatketaan sähköisten tietojärjestelmien kehittämistä.
- Vanhusten hoitopalvelut turvataan – omatoimisuuden ja itsenäisen suoriutumisen vahvistaminen
- Palvelujen laatusuosituksia uudistetaan tavoitteena sitovuustason nostaminen
- Hammaslääkäripalkkioista vakuutetulle maksettavien Kela-korvausten tasoa muutetaan siten, että todellinen korvaustaso nousee 40 %:iin.

II Kansanterveyslain ja erikoissairaanhoidon yhdistäminen

Taustaa

- Hallitusohjelman mukaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon raja-aitojen madaltamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi kansanterveyslaki ja erikoissairaanhoidon laki yhdistetään terveydenhuoltolaiksi
- Kansanterveyslaki ja erikoissairaanhoidon laki ovat hyvin hallintokeskeisiä
- Lainsäädäntöteknisesti lait vanhakantaisia ja vaikeaselkoisia
- Lakien keskinäinen suhde eräiltä osin epäselvää
- Erilliset lait eivät riittävästi tue perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyötä

Taustaa, jatkuu

- Hallitusohjelman mukaan perusterveydenhuollon asemaa vahvistetaan sekä varmistetaan kunta- ja palvelurakennemuutosten tavoitteiden toteutuminen.
- Palvelurakennemuutosten toteuttamiseksi kehitetään erityisesti perusterveydenhuoltoa ja sosiaalityötä, ensihoitoa sekä mielenterveys- ja päihdetyötä.
- Kansalaisten yhdenvertaisuus turvataan varmistamalla palvelujen käyttäjien oikeuksia.
- Kansalaisten vapaata hakeutumisoikeutta palveluihin yli kuntarajojen edistetään.
- Sähköisten tietojärjestelmien kehittämistä jatketaan.

Taustaa, jatkuu

- Toimintaa ja palvelujen laadun ja vaikuttavuuden arviointia sekä palvelujen valvontaa ja ohjausta on hallitusohjelman mukaan tehostettava.
 - Hallitusohjelman mukaan hoitotakuun toimivuus arvioidaan ja tehdään tarpeelliset muutokset aikarajoihin ja toimintamalleihin
 - Palvelujen järjestämisvastuu säilyy edelleen kunnilla ja rahoituksen tulee pääosin perustua valtionosuuteen ja kuntien omiin verotuloihin.
- Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkimusten mukaan terveydenhuollon palvelujen kysyntä kasvaa
- Palveluketjujen uudistaminen, tiedonkeruun varmistaminen ja potilaan hoitaminen oikeaan aikaan oikeassa paikassa on kansantaloudellisesti tärkeää.

Taustaa, jatkuu

- Terveyden edistäminen, palvelutarpeiden kasvu ja terveydenhuollon kustannusten hallinta edellyttävät toimivaa terveystalouden järjestelmää sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon tiiviimpää yhteistyötä.
- Terveydenhuoltoon kiinteästi liittyvät sosiaalihuollon palvelut pitää integroida entistä paremmin palvelukokonaisuuteen
- Kansainvälistyminen
- Perusoikeusuudistus
- Kunta- ja palvelurakennemuutos

Lähtökohdat

- Oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon (perustuslain 19 §1)
- Julkiselle vallalle säädetty velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä (perustuslaki 19 §3)
- Julkisen vallan turvattava perusoikeuksien käytännön toteutuminen (perustuslain 22§)
- Kuntien terveyspalveluja koskeva järjestämisvastuu säilytetään. Kuntien palveluntuotantoa täydentävät yksityinen ja kolmas sektori. Lähtökohtana potilaan/asiakkaan palvelujen tarve.

Tavoitteet

- Selvittää, miten on tarkoituksenmukaista yhdistää kansanterveyslaki ja erikoissairaanhoidonlaki niin, että uusi laki tukee ja vahvistaa perusterveydenhuoltoa ja edistää terveystalouden saatavuutta, tehokasta tuottamista ja kehittämistä.
- Lainsäädännön pitää varmistaa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon saumatonta yhteistyötä ja asiakaslähtöisyyttä.
- Tavoitteena väestöryhmien välisten ja alueellisten terveyserojen kaventaminen.

Toimeksianto

- Tehtävää suorittamaan STM asetti 28.6.2007 työryhmän toimikaudeksi 15.6.-29.2.2008.
- Tehtävänä selvittää malli, miten kansanterveyslaki ja erikoissairaanhoidolaki yhdistetään uudeksi laiksi terveydenhuollosta niin, että se parhaalla mahdollisella tavalla tukee esitettyjä ja hallitusohjelmassa mainittuja tavoitteita ja että se vahvistaa perusterveydenhuoltoa.
- Järjestelmäkeskeisyyttä ja eri hallinnonalojen välisiä rajoja palvelujen järjestämiseksi tulee vähentää.
- Riittävän selvästä vastuunjaosta ja toimivaltasuhteista on huolehdittava.
- Lainsäädäntöä uudistettaessa pitää arvioida myös alueellista yhteistyötä ja työnjakoa sekä yhteistyötä sosiaalihuollon kanssa.

Toimeksianto, jatkuu

Seuraavat kysymykset tulee ainakin käsitellä:

- Asiakaslähtöisyys
 - yhdenvertaisuus turvataan vahvistamalla palvelujen käyttäjien oikeuksia
 - potilaan asemaa vahvistetaan myös valinnanvapautta lisäämällä ja helpottamalla asiointia yli kuntarajojen
- Palvelujen ohjaus ja valvonta
 - puitelainsäädännöstä sisällölliseen ohjaukseen
 - strategisten voimavarojen kohdentaminen

Toimeksianto, jatkuu

- Palvelurakenteen kehittäminen ja hallinnolliset ratkaisut
 - sairaankuljetuksen, ensihoidon ja päivystyksen järjestäminen
 - Palveluketjujen käyttöönoton tehostaminen
 - terveyden edistäminen, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, sosiaalihuolto
 - erityisesti vanhustenpalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut
 - Palvelujen laatu ja vaikuttavuus
 - toiminnan, palvelujen laadun ja vaikuttavuuden arviointi
 - palvelujen laatusuosituksset
 - Taloudelliset ratkaisut

Ehdotus laaditaan hallituksen esityksen muotoon.

Ottaen huomioon kunta- ja palvelurakennehankkeen toimeenpano ja sen aikataulu on tarkoituksena, että lainvalmistelutyö vastaa osaltaan kunta- ja palvelurakennemuutosten tarpeisiin.

Organisointi

Puheenjohtaja Marja-Liisa Partanen, apulaisosastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö

Varapuheenjohtaja Pertti Palomäki, kuntayhtymän johtaja, Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky

Jäsenet:

Riitta-Maija Jouttimäki, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

Eija Koivuranta, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

Maini Kosonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

Jouko Isolauri, lääkintöneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

Kati Myllymäki, ylilääkäri, sosiaali- ja terveysministeriö

Auli Valli-Lintu, lainsäädäntöneuvos,
valtiovarainministeriö/sisäasiainministeriö

Liisa-Maria Voipio-Pulkki, hallintoylilääkäri, Suomen Kuntaliitto

Kari Nenonen, toimitusjohtaja, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Markku Puro, yhtymäjohtaja, Forssan seudun terveydenhuollon ky

Juha Metso, perusturvajohtaja, Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimi

Pehr Löv, lääketieteen lisensiaatti

Sinikka Soukka, johtava hoitaja, Vieskan terveydenhuoltokuntayhtymä

Sihteerit:

Päivi Salo, hallitussihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö

Anne Koskela, hallitussihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö

Veli Laine, erikoistutkija, sosiaali- ja terveysministeriö

Pysyvät asiantuntijat:

- Maija Perho, ohjelmajohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
- Juha Teperi, ohjelmapäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
- Pentti Itkonen, kehittämisspäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
- Hannu Leskinen, maakuntajohtaja Kainuun maakunta

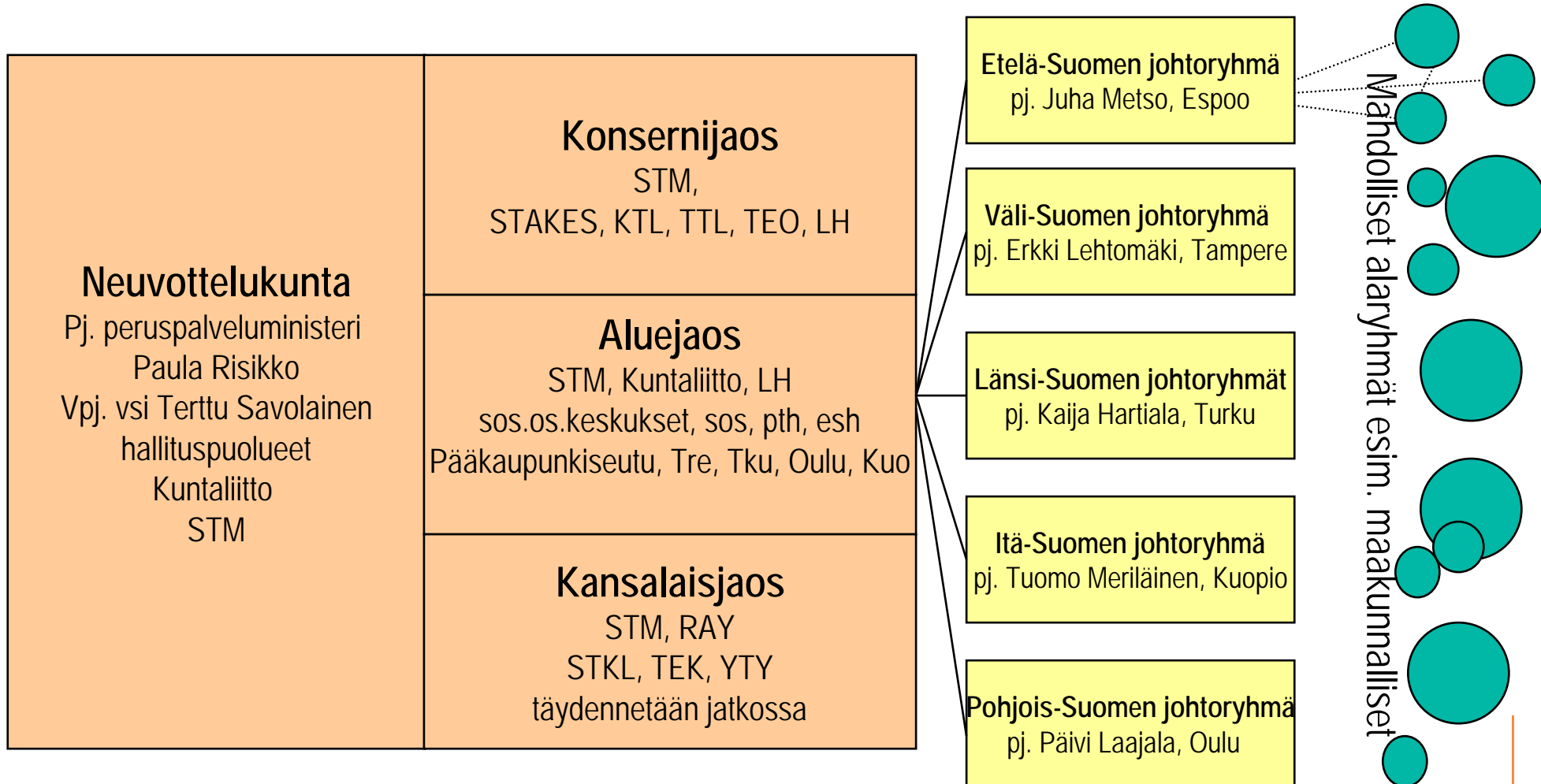
III Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma

- Hallitusohjelman täsmentäjä, talousarvion kanssa yhteen sopiva ja peruspalveluohjelman rinnalla toimiva sosiaali- ja terveyspolitiikan toimeenpanoa ohjaava asiakirja
- VN:n 4-vuotiskaudeksi vahvistama
- Valtakunnan tason ja alueiden kumppanuuteen perustuva, kansallisesti toimeenpantava ohjelma
- sisältää mm. sosiaali- ja terveyspolitiikan tavoitteet, kehittämistoiminnan painopisteet, suunnitelman ohjaustoimenpiteistä, valvonnan painopisteet ja toimenpidesuosituksukset
- Tarkoitus hyväksyä VN:ssa ensi marraskuussa

Tausta

- Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallista kehittämisohjelmaa koskevat lainmuutokset tulivat voimaan 1.4.2007 (He 236/2006)
- Kehittämisohjelman organisointia koskeva asetus (Vna 3-4/2007) annettiin 31.5.2007
- Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta asetettiin 21.6.2007

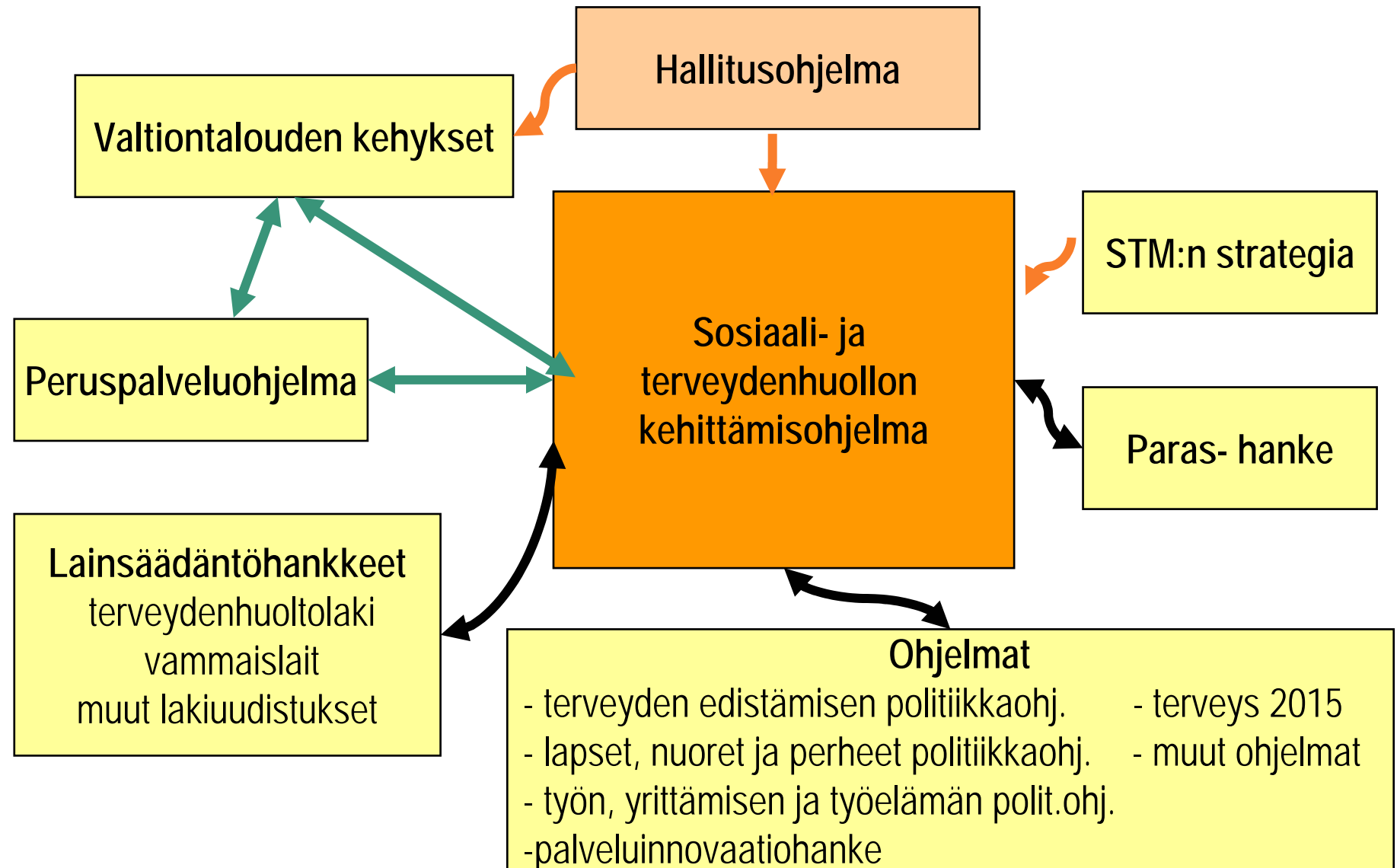
Neuvottelukunta asetettu 21.6.2007

Neuvottelukunnan tehtävät

- valmistelee stm:lle kansallisesti koottujen tavoitteiden perusteella esityksen kansalliseksi kehittämisohjelmaksi
- edistää ja seuraa ohjelman toteutumista
- tekee ehdotuksia suosituksista ja ohjeista, joilla voidaan edistää ja tukea kehittämisohjelman tavoitteiden toteutumista
- tekee ehdotuksia kehittämistoimintaan käytettävissä olevien määrärahojen kohdentamisesta

Kehittämisohjelman suhde muihin ohjelmiin ja hankkeisiin

Tavoitteet ja toimenpiteet

TAVOITTEET

Syrjäytyminen vähenee
Terveys ja hyvinvointi lisääntyvät, terveyserot kaventuvat
Palveluiden laatu, vaikuttavuus, ja saatavuus paranee. Alueelliset erot vähentyvät selkeästi

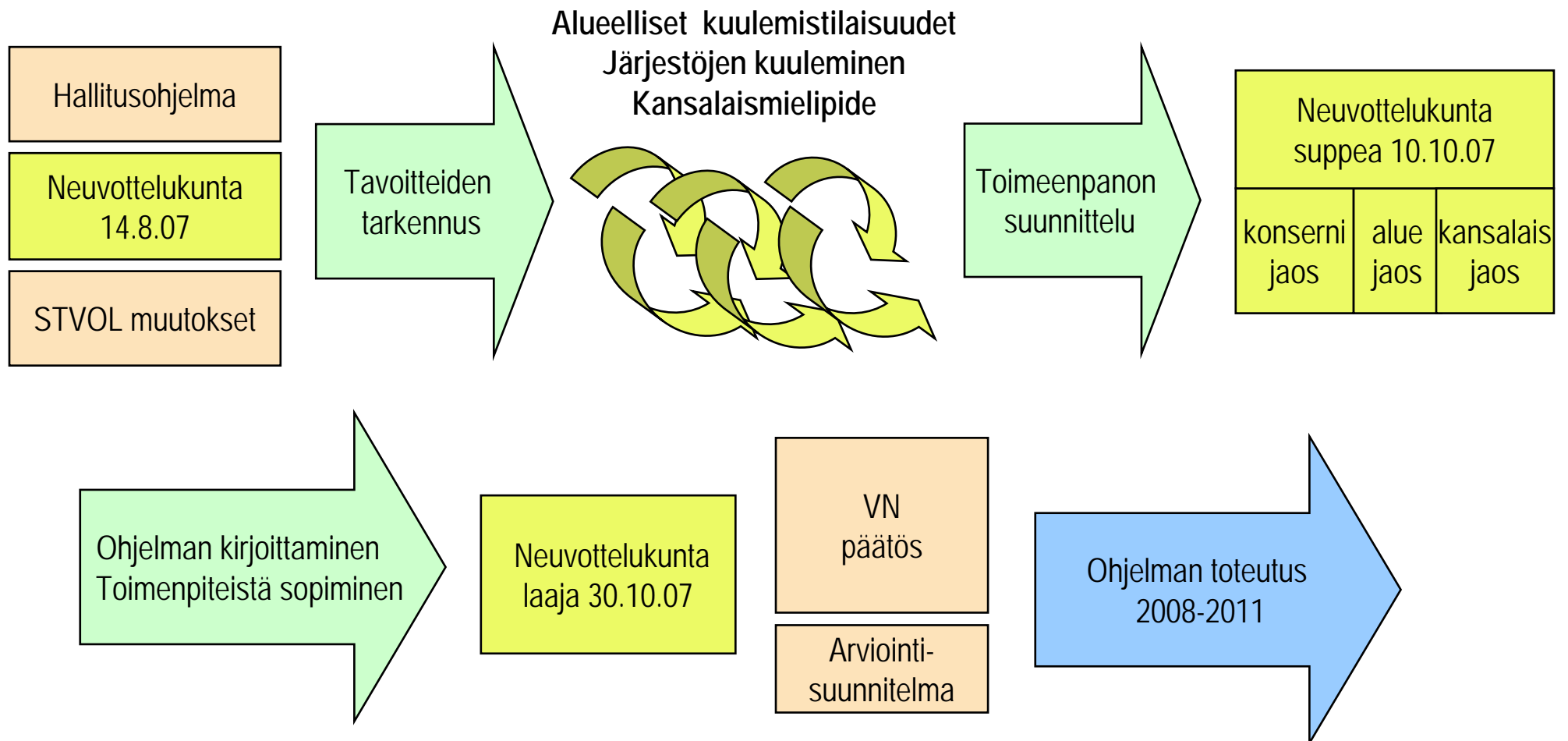
KEINOKLUSTERIT

Ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen
Henkilöstön osaaminen, työhyvinvointi ja riittävyys
Palvelurakenne ja palveluntuotanto

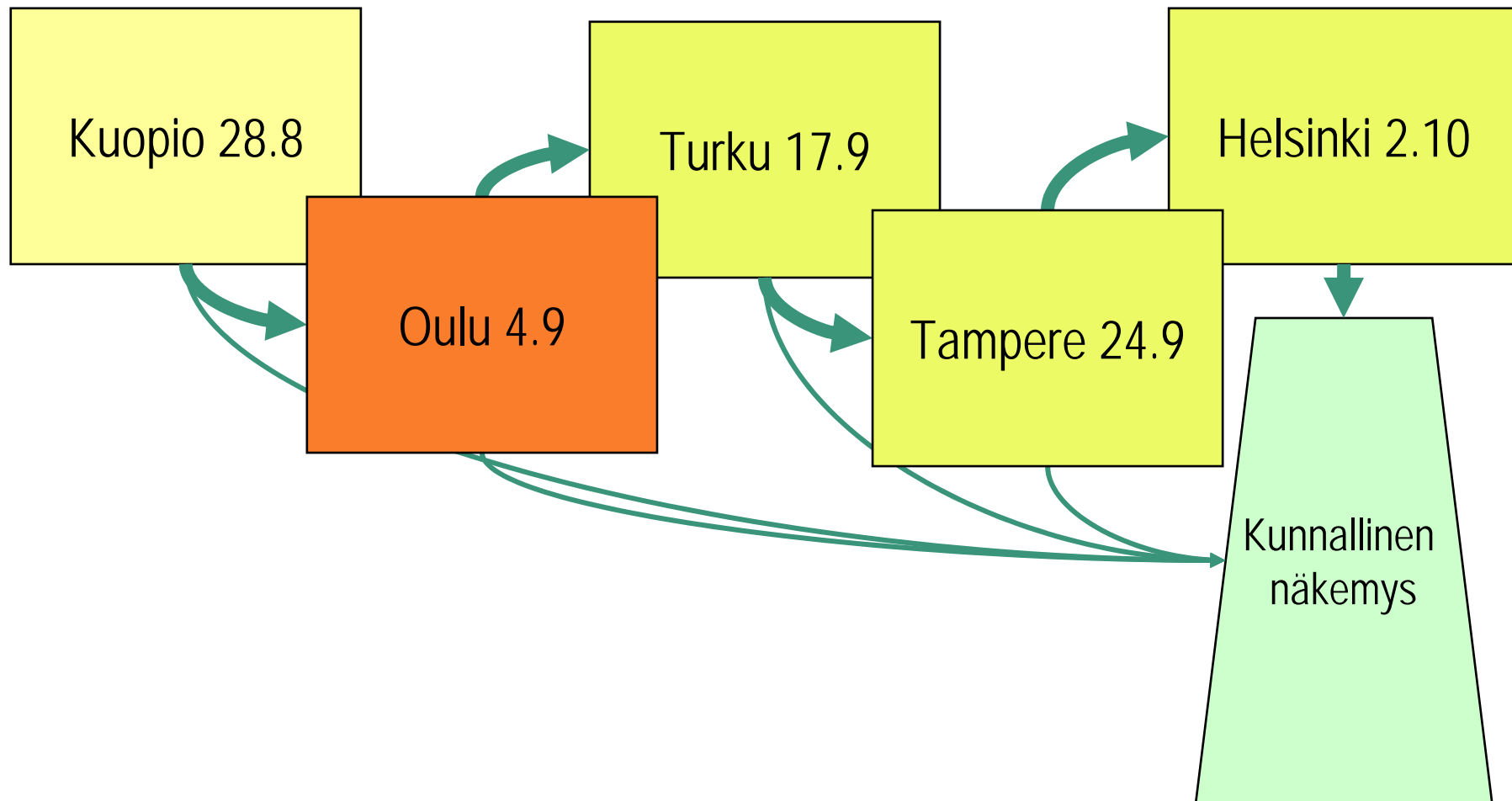
TOIMENPITEET

Lainsäädäntö
Suosituksset, ohjeet, oppaat
Alueelliset toimenpide suunnitelmat
Asiantuntijatuki, hyvät käytännöt
HO:n mukaiset valtiosuuden lisäykset
Valtionavustus
Tulossopimukset
Viestintä ja sidosryhmätyö
Valvonta

Kehittämisohjelman valmistelu v. 2007

Alueelliset kuulemistilaisuudet

IV STM:n alaisten laitosten voimavarojen suuntaaminen

- Selvityshenkilöinä professori Jussi Huttunen ja varatoimitusjohtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma
- Tehtävänä arvioida virastojen ja laitosten organisaatioon ja työnjakoon liittyvät kehittämistarpeet sekä tehdä ehdotuksensa niiden kehittämiseksi siten, että tarvittavat muutokset voidaan toteuttaa valtion vuoden 2009 talousarviossa.
- Ehdotukset on tehtävä vuoden 2007 loppuun mennessä.
- Tällaisia laitoksia ovat mm. Stakes, KTL, Stuk, TEO, STTV ja TTL
 - toimialana sosiaali- ja terveysalan tutkimus, kehittäminen tietohuolto ja valvonta.